

Gronings Provinciaal Bewegakkoord

SAMEN WERKEN NAAR EEN VITALE PROVINCIE

Oktober 2020

GEMEENTE EEMSDelta I.O.

colofon

UITGAVE / IN OPDRACHT VAN PROVINCIE GRONINGEN • REDACTIE: HUIS VOOR DE SPORT GRONINGEN
VORMGEVING: HUIS VOOR DE SPORT GRONING EN GRAFISCH CENTRUM PROVINCIE GRONINGEN
CONTACT: K.ZWART@HVDSG.NL • DATUM: DECEMBER 2020

Inhoudsopgave

1. Voorwoord

2. Inleiding

3. De provincie Groningen in kaart

- 3.1 De provinciale uitdagingen
- 3.2 Feiten en cijfers

4. Ambitie 1: Inclusief sporten en bewegen

- 4.1 Feiten en cijfers
- 4.2 Ambitie
- 4.3 Doelstellingen en acties
- 4.4 Kansen vanuit de lokale sportakkoorden
- 4.5 Spelers

5. Ambitie 2: Duurzame sportinfrastructuur

- 5.1 Feiten en cijfers
- 5.2 Ambitie
- 5.3 Doelstellingen en acties
- 5.4 Kansen vanuit de lokale sportakkoorden
- 5.5 Spelers

6. Ambitie 3: Vitale sport- en beweegaanbieders en positieve sportcultuur

- 6.1 Feiten en cijfers
- 6.2 Ambitie
- 6.3 Doelstellingen en acties
- 6.4 Kansen vanuit de lokale sportakkoorden
- 6.5 Spelers

7. Ambitie 4: Van jongens af aan vaardig in bewegen

- 7.1 Feiten en cijfers
- 7.2 Ambitie
- 7.3 Doelstellingen en acties
- 7.4 Kansen vanuit de lokale sportakkoorden
- 7.5 Spelers

8. Ambitie 5: Topsport die inspireert en aandacht voor talent

- 8.1 Feiten en cijfers
- 8.2 Ambitie
- 8.3 Doelstellingen en acties
- 8.4 Kansen vanuit de lokale sportakkoorden
- 8.5 Spelers

9. Organisatie

10. Monitoring en evaluatie

11. Communicatie

12. Financiering

Voorwoord

Voor u ligt het Gronings Provinciaal Bewegakkoord. Dit akkoord is in samenwerking met gemeenten, onderwijs, organisaties uit de sport, zorg en welzijn, bedrijfsleven en provincie ontwikkeld.

Een actieve en gezonde leefstijl voor alle inwoners van de provincie Groningen, daar doen we het voor! Dit akkoord is voor alle inwoners, van jong tot oud, en van recreatieve sporter tot talent.

Coronavirus

De huidige coronacrisis bevestigt wederom het belang van sporten en bewegen als preventief middel voor een gezonde en actieve leefstijl.

De impact van het coronavirus heeft ook de ontwikkeling van het Gronings Provinciaal Bewegakkoord geraakt. Uitgangspunt van dit proces was co-creatie, daar hoort persoonlijke ontmoeting bij. Het was vanwege de coronamaatregelen niet altijd mogelijk om dit te faciliteren, vandaar dat het proces ook deels digitaal is vorm gegeven.

Desondanks hebben alle partijen met veel energie en enthousiasme aan de verschillende thema's gewerkt.

Samen

Het Gronings Provinciaal Bewegakkoord is het begin van een mooie en sportieve samenwerking. De komende jaren zullen overheden, onderwijs, organisaties uit de sport, zorg en welzijn en het bedrijfsleven, werken aan de ambities, doelstellingen en acties die in dit akkoord beschreven staan. Daarnaast worden de komende periode meer organisaties aangemoedigd om zich aan te sluiten bij het akkoord. Kortom; het Gronings Provinciaal Bewegakkoord moet een inspiratiebron zijn voor overheden, maatschappelijke organisaties en ondernemingen in de provincie Groningen.

Op deze manier werken we samen naar een vitale provincie, waarbij de inwoners centraal staan!

Inleiding

Op 29 juni 2018 heeft minister Bruno Bruins samen met vertegenwoordigers van de sport, gemeenten en andere organisaties het eerste Nationale Sportakkoord getekend: 'Sport verenigt Nederland'. Hierin staan zes ambities centraal. Met de ambitie 'Inclusief sporten en bewegen' wordt nagestreefd dat iedereen een leven lang plezier kan beleven aan sport en bewegen. De tweede ambitie is om Nederland te voorzien van een functionele, goede en duurzame sportinfrastructuur. Om sport en bewegen voor iedereen toegankelijk en bereikbaar te houden, zijn vitale aanbieders van belang. Het toekomstbestendig maken van de aanbieders van sport en bewegen staat centraal in deze derde ambitie. Iedereen moet overal met plezier, veilig, eerlijk en zorgeloos kunnen sporten, dat is het streven binnen de vierde ambitie 'positieve sportcultuur'. De vijfde ambitie 'van jongs af aan vaardig in bewegen' zet in op meer kinderen die gaan bewegen en een toename van hun motorische vaardigheden. Tot slot is de zesde ambitie 'Topsport die inspireert', waarbij Nederlandse topsportprestaties en topevenementen een cruciale inspiratie vormen voor de verenigende waarde van sport.

Waarom een Gronings Provinciaal Bewegakkoord?

Vitaliteit is erg belangrijk. Zeker nu we te maken hebben met Covid-19 is het belang van een gezonde en actieve leefstijl heel actueel. Dit is het moment om de handen ineen te slaan. In december 2019 hebben gemeenten, onderwijs, organisaties uit sport, zorg en welzijn en het bedrijfsleven het startsein gegeven voor een Gronings Provinciaal Bewegakkoord. Doel van dit akkoord is om samen te werken naar een vitale provincie.

Alle Groningse gemeenten zijn gestart met de uitvoering van de lokale sportakkoorden. Het Gronings Provinciaal Bewegakkoord is een aanvulling op de lokale sportakkoorden van gemeenten. Het is vooral gericht op bovenlokale/regionale thema's die de lokale sportakkoorden ondersteunen en versterken.

In het Gronings Provinciaal Bewegakkoord hebben we gewerkt aan een plan met ambities en maatregelen waar partijen zich aan committeren en verantwoordelijk voor voelen (hierna te noemen initiatiefnemers). Daarnaast is er extra aandacht voor samenwerking tussen de verschillende organisaties. Voor de provincie Groningen vormt het provinciale bewegakkoord het uitgangspunt voor de uitwerking van het provinciale beleid.

Proces

Het Gronings Provinciaal Bewegakkoord is in samenspraak met gemeenten, provincie, onderwijs, organisaties uit sport, zorg en welzijn en het bedrijfsleven ontwikkeld. Tijdens 3 interactieve sessies zijn gezamenlijke ambities, doelen en acties benoemd. Daarnaast zijn er per thema één of meer werkgroepen geformeerd. Deze werkgroepen bestaan uit meerdere initiatiefnemers. De komende periode gaan deze werkgroepen aan de slag met de uitvoering van de beschreven acties. Daarnaast zullen zij ook andere organisaties enthousiasmeren om aan te sluiten bij het bewegakkoord.

Inventarisatie lokale akkoorden

Tijdens de ontwikkeling van het Gronings Provinciaal Bewegakkoord is er een inventarisatie gemaakt van de lokale sportakkoorden. Gemeenten is gevraagd om aan te geven welke lokale acties provinciaal opgepakt kunnen gaan worden. Dit om ervoor te zorgen dat het Gronings Provinciaal Bewegakkoord een aanvulling is op de lokale akkoorden. De provinciale werkgroepen gebruiken deze inventarisatie voor de verdere uitwerking van de provinciale acties. Het is hierbij wel van belang dat er goede afstemming is met de lokale werkgroepen en/of -stuurgroepen.

Open karakter

Het Gronings Provinciaal Bewegakkoord heeft een open en dynamisch karakter. Dit betekent dat in de uitwerking van de ambities ruimte is voor nieuwe initiatieven en activiteiten, wanneer lokale, regionale of landelijke ontwikkelingen daar aanleiding toe geven en de initiatieven en activiteiten passen binnen de geformuleerde ambitie. Dat betekent ook dat gedurende de looptijd van het akkoord nieuwe partners aan kunnen sluiten, als zij de uitgangspunten van het Gronings Provinciaal Bewegakkoord onderschrijven en bereid zijn bij te dragen aan het realiseren van de ambities.

Gezamenlijk ondertekenen

Alle betrokken organisaties zetten een handtekening onder dit akkoord. Dit betekent dat de organisatie achter de ambitie, doelstellingen en acties van de verschillende thema's staat en dit ook zoveel mogelijk zullen uitdragen. Ieder pakt zijn/haar eigen rol, samen maken we het akkoord!

Leeswijzer

Allereerst wordt ingegaan op de Groningse situatie. Daarna volgen per thema de feiten en cijfers, een uitwerking van de ambitie, doelstellingen en acties. In de laatste vier hoofdstukken komen de organisatie, monitoring en evaluatie, communicatie en financiering aan bod.

3. De Provincie Groningen in kaart

3.1 De provinciale uitdagingen

In lijn met landelijke ontwikkelingen heeft ook de provincie Groningen te maken met sportieve uitdagingen. Net als in de rest van Nederland ligt er ook in Groningen een grote opgave als we kijken naar de prognoses voor sportdeelname en het beweeggedrag. In de Sport Toekomstverkenning (2017) wordt onder andere geschetst dat voldoende lichaamsbeweging in 2030 zeker nog niet vanzelfsprekend is. We zijn en blijven vooralsnog Europees kampioen zitten. De onderwijsinspectie stelde vast dat de bewegingsvaardigheid van basisschoolleerlingen de afgelopen tien jaar is afgenomen. Niet alleen scholieren bewegen te weinig. In 2018 voldeed slechts 47 procent van alle Nederlanders ouder dan vier jaar aan de beweegrichtlijnen. Bovendien zijn er nog steeds groepen die belemmeringen ervaren om überhaupt te kunnen sporten en te bewegen. Daarnaast verandert de typisch Nederlandse (sport)verenigingscultuur razendsnel onder invloed van, onder andere, demografische ontwikkelingen als ontgroening en vergrijzing, individualisering en digitalisering. Mensen willen steeds meer zelf bepalen waar en wanneer ze sporten. Als gevolg hiervan lopen ledenaantallen terug en is er sprake van vrijwilligersproblematiek. Sporten en bewegen in de openbare ruimte wint aan populariteit.

De aardbevingsproblematiek, demografische krimp (en in sommige gemeenten juist groei), vergrijzing en ontgroening geeft uitdagingen op het gebruik van voorzieningen en de leefbaarheid in Groningen. Tegelijkertijd liggen er hier lokaal en provinciaal ook mogelijkheden om creatieve combinaties te maken met andere (beleids)terreinen, zoals mobiliteitsbeleid, ruimtelijke ordening, leefbaarheid, natuurbeleving, economie en toerisme.

3.2 Feiten en cijfers

Algemeen

- Vanaf 2021 bestaat de provincie Groningen uit 10 gemeenten.
- Totaal aantal inwoners provincie Groningen: 586.061 inwoners (SCP, 2019).
- Ontgroening in Groningen is sterker dan landelijk gemiddelde. Uitzondering hierop vormt de gemeente Groningen.
- De meeste gemeenten in Groningen hadden in 2019 te maken met bevolkingskrimp. Dit is met name het geval in het noorden en oosten van de provincie.
- Kinderen en jeugd (0-19 jaar): 20.9%.
- 22.5% is ouder dan 65 jaar.

Sport en bewegen

- 50,3% van de inwoners in de provincie Groningen van 19 jaar en ouder voldoet aan de beweegrichtlijnen. Landelijk is dit 51,7%*.
- 48,1% van inwoners in de provincie Groningen van 19 jaar en ouder sport minstens 1 keer per week. Landelijk is dit 51,3%*.
- Fitness is de meest beoefende sport, gevolgd door duursporten. Op de derde plaats staat veldsporten en op de vierde plaats staat zaalsporten**
- Van de wekelijkse sporters van 19 jaar en ouder is 75% lid van een vereniging (landelijk is dit 71%)*
- 50.3% van de bevolking van 19 jaar en ouder heeft overgewicht****
- Toename anders georganiseerde sport, zoals gebruik openbare ruimte.

* www.volksgezondheidszorg.info/sportopdekaart

** Gezondheidsmonitor Volwassen en ouderen 2016 van de GGD's, CBS en RIVM

*** LSM-A bewegen en ongevallen/leefstijlmonitor RIVM, VeiligheidNL i.s.m. CBS.2019

**** www.waarstaatjegemeente.nl

4. Inclusief sporten en bewegen

4.1 Feiten en cijfers

- Alle Groninger gemeenten zijn aangesloten bij Uniek Sporten van Grenzeloos Actief.
- 40% van de ouderen voelt zich eenzaam, 9% ernstig eenzaam.
- 2.88% van de kinderen tot 18 jaar heeft een handicap (2015). Het gaat daarbij om ongeveer 3.047 kinderen.
- 5.3% heeft 2 of meer chronische beperkingen (2017).
- In Groningen ligt het aandeel huishoudens dat van een laag inkomen moet rondkomen boven het landelijk gemiddelde.
- Het aandeel minderjarige kinderen dat opgroeit in armoede ligt in Groningen (10,2 %) al jarenlang boven het landelijk gemiddelde (8,5%).
- Aantal 80-plussers verdubbelt tussen 2018-2040.
- Relatief veel kwetsbare groepen zoals gezinnen in armoede en ouderen met complexe zorgvraag.
- Aantal mensen met dementie stijgt van 9.500 (2015) naar 15.000 (2030).
- In Groningen waren er op 1 januari 2019 93 duizend mensen met een migratieachtergrond. Dit betekent dat 16% van de Groningers zelf, of (één van) hun ouders, in het buitenland geboren is.
Het hoogste percentage (24%) is afkomstig uit de gemeente Groningen, gevolgd door Delfzijl (18%), Appingedam (14%) en Midden-Groningen (14%).

4.2 Ambitie

In de provincie Groningen krijgt iedereen de mogelijkheid om mee te doen aan sport en bewegen. Plezier staat hierbij voorop. Daarmee kan sport en bewegen een bijdrage leveren aan ieders gezondheid.

We willen in de provincie Groningen meer mensen een leven lang sport- en beweegplezier laten ervaren in een inclusieve sport- en bewegomgeving. Meedoen aan sport en plezier in sport is niet voor iedereen vanzelfsprekend, waardoor een deel van de Groningers weinig of niet sport en/of beweegt. Dit geldt bijvoorbeeld voor ouderen (65 jaar en ouder), lager opgeleiden, mensen met een lichamelijke beperking (motorisch, auditief, visueel), mensen met een psychische beperking, mensen met een verstandelijke beperking en mensen met een (niet-westerse) migratieachtergrond en de minima.

Veel organisaties willen graag een steentje bijdragen om sport en bewegen voor iedereen mogelijk te maken. Inclusief sport- en beweegaanbod is een mooie en effectieve manier om de maatschappelijke waarde van sport en bewegen te benutten. Samenwerking is hierbij van belang. Er zal met name ingezet worden op netwerk (versterken), kennisdeling en versterken/verbreden van het aanbod. Alle gemeenten in de provincie hebben het thema opgenomen in het lokaal sportakkoord. Daarom is het van belang dat er zoveel mogelijk lokale en regionale verbindingen gemaakt worden.

4.3 Doelstellingen en acties

De komende periode wordt aan de volgende doelstellingen en acties gewerkt:

Versterken van het bestaande samenwerkingsnetwerk, waarin partijen uit sport, gezondheid en sociaal domein zijn vertegenwoordigd.

Dit willen we gaan bereiken door o.a. de volgende acties uit te voeren:

- In kaart brengen welke behoefte de inwoner (niet-sporter) heeft, welke belemmeringen worden er nu ervaren waardoor de inwoner niet gaat bewegen? En wat kunnen we leren van de mensen die wel bewegen?
- Kennisdelingsmomenten organiseren: zowel voor professionals als voor de doelgroep (niet-sporters).
- Bestaande instellingen stimuleren/motiveren om als vraagbaak te fungeren (voor bv sportaanbieders) en visa versa.
- In kaart brengen welke vraagstukken er zijn en deze vervolgens gezamenlijk oppakken (provinciaal/gemeentelijk) op basis van behoeften.
- Samenvoegen/verbinden van beschikbare middelen.
- Beleid en uitvoering van de verschillende domeinen verbinden (o.a. fietsstrategie).
- Zichtbaarheid vergroten van aanbod/ondersteuning/initiatieven e.d.

Voldoende en kwalitatief aanbod in de gehele provincie Groningen die voor iedereen toegankelijk is (laagdrempelig/bereikbaar/financieel).

- Digitaal platform ontwikkelen (breder dan lokaal) waarbij interactie mogelijk is.
- Overzicht maken van alle regelingen/subsidies in de provincie.
- Website Uniek Sporten verbreden qua doelgroep.
- Website Uniek Sporten onder de aandacht brengen.
- In kaart brengen welk lokaal beleid er is + wie zijn de contactpersonen m.b.t. inclusief sporten.
- Onder de aandacht brengen/stimuleren van inzet Volwassenenfonds.
- Goede voorbeelden/initiatieven delen.
- Organisaties stimuleren om vrijwilligers in te zetten (en ondersteuning bieden).
- Per regio bekijken waar belemmeringen liggen en vervolgens aanpakken.
- Professionalisering kader d.m.v. o.a.: themabijeenkomsten, train-de-trainer bijeenkomsten, stimuleren van een veilig sportklimaat d.m.v. aanbieden van trainingen (via vouchers).

Uitgangspunten:

De volgende uitgangspunten zijn voor de komende periode van belang: jaarlijks focussen op een aantal thema's. Daarnaast is het van belang dat de ongeorganiseerde sport betrokken wordt.

4.4 Kansen vanuit de lokale sportakkoorden

Een aantal gemeenten geven graag het aanbod voor inclusief sporten en bewegen provinciaal zichtbaar te maken. Daarnaast is er de wens om lokale werkgroepen/beweegcoaches met elkaar in verbinding te brengen. Dit om elkaar te inspireren, enthousiasmeren en van elkaar te leren. Daarnaast zien gemeenten kansen om de organisatie van aanbod voor specifieke doelgroepen provinciaal op te pakken (dit vanwege de beperkte lokale omvang). Het is hierbij wel van belang dat gemeenten eerst de lokale behoeften inzichtelijk hebben gemaakt. Tevens kan de behoeftepeiling voor het

te ontwikkelen aanbod provinciaal opgepakt worden. Dit geldt ook voor specifieke vragen.

4.5 Initiatiefnemers

Gemeente Westerkwartier, gemeente Eemsdelta i.o., gemeente Westerwolde, Cosis, De Zijlen, (Jeugdfonds Sport en Cultuur Groningen), Stichting BEA, UMCG, De Brug, Alfa-college, GroningenVitaal!, HANNN, Huis voor de Sport Groningen, Provincie Groningen (sport- en fietsbeleid), Goud Verreg, GGD Groningen

5. Duurzame sportinfrastructuur

5.1 Feiten en cijfers

- De kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving laat zien hoe de publieke ruimte in de fysieke woonomgeving scoort (op een vijfpuntschaal) op de mogelijkheid voor mensen om te sporten en te bewegen. De provincie Groningen scoort hier 2.83 op ten opzichte van 2.61 landelijk.
- Met name op de deelindicator publieke sportaccommodaties scoort de provincie Groningen hoger dan landelijk. Dit betekent dat er relatief een hoge dichtheid van sportaccommodaties is per 10.000 inwoners.
- Verenigingen die de omslag maken naar het gebruik van duurzamer energiebronnen besparen gemiddeld 10% per jaar op hun energieverbruik. Uitgaande van gemiddelde energielasten van 20.000 euro per jaar, betekent dit een besparing van 2.000 euro per jaar.
- Verenigingen die investeerden in duurzaamheid hebben de afgelopen drie jaar vooral geïnvesteerd in ledverlichting (60% ledverlichting binnen en 31% ledverlichting buiten).

5.2 Ambitie

In de provincie Groningen is een duurzame en toekomstbestendige sportinfrastructuur. Dit betreft letterlijk verduurzamen enerzijds en het efficiënter benutten/inrichten van accommodatie en openbare ruimte anderzijds. Provinciale samenwerking is hierbij van belang.

De provincie Groningen heeft te maken met krimp. Hierdoor komen voorzieningen onder druk te staan. Om sport en bewegen voor iedereen toegankelijk te houden is het belangrijk dat sport- en beweegvoorzieningen goed bereikbaar blijven en optimaal benut worden. Dit betekent niet automatisch dat bestaande voorzieningen gehandhaafd kunnen blijven. Betaalbaarheid voor zowel inwoners als de lokale overheid (gezonde exploitatie) is en blijft van belang. Enerzijds vraagt dit om een meer ondernemende houding en anderzijds om creatieve oplossingen en wellicht aanpassing van voorzieningen. Bijvoorbeeld door 'multifunctioneel' gebruik van schoolpleinen en sportparken. Maar ook de openbare ruimte kunnen we zo inrichten dat meer mensen worden verleid tot bewegen. Steeds meer mensen maken namelijk gebruik van de openbare ruimte om hierin te sporten en te bewegen. Daarmee kan een beweegvriendelijke omgeving een belangrijke bijdrage leveren aan een gezonde leefstijl.

5.3 Doelstellingen en acties

De komende periode wordt aan de volgende doelstellingen en acties gewerkt:

Het realiseren van een duurzame provinciale samenwerking die bijdraagt aan een gezonde leefomgeving.

- *Provinciale samenwerking: Binnen overheden (provincie of gemeente), tussen overheden (provincie en/of gemeenten) en met andere maatschappelijke organisaties.*

- *Gezonde leefomgeving: in thuissituatie, werkomgeving, schoolomgeving en vrije tijd omgeving.*
- Ondersteuningspakketten ontwikkelen voor betrokken partijen: hoe zij concreet aan de slag kunnen met het vormgeven van een beweegvriendelijke sportomgeving.
 - 0-scan gemeenten om vast te stellen waar behoefte aan is en welke kennis er is. Meerdere beleidsterreinen betrekken (RO, sport, gezondheid, beheer/vervanging, speelruimten)
 - Vanuit netwerk organiseren van samenkomen op basis van thema (informereren + concrete casussen behandelen) Bestaande netwerken inventariseren op gebied van gezonde leefomgeving + duurzaamheid
 - Gemeenten begeleiden bij ontwikkelen integrale visie rondom BIOR (school, sport, ruimtelijke ordening) spelen, gezondheid, welzijn
 - Enthousiasmeren van de bestuurders
 - Verleiden/ inspireren van gemeenten: makelaarsfunctie
 - Stimuleren: ondertekening beweegakkoord door zoveel mogelijk gemeenten en maatschappelijke organisaties.

Sport- en beweegaccommodaties en/of locaties zijn voor iedere inwoner van de provincie toegankelijk, wat betreft financiën, afstand en fysieke toegankelijkheid. De accommodaties worden optimaal benut.

- Sportparkmanager aanstellen die het sportpark exploiteert vanuit een ondernemende, meer commerciële insteek. Op een aantal plaatsen in de provincie een pilot opzetten, waarbij gekeken wordt of de buurtsportcoach hierin een rol kan hebben. Link leggen naar thema "Vitale sportaanbieders".
- Goede voorbeelden uit het land ophalen en benutten. Met aandacht voor de demografische situatie van de provincie Groningen.

Sportaccommodaties in de provincie Groningen worden optimaal verduurzaamd.

- Energiescans uitvoeren bij alle buitensportaccommodaties.
- Bundeling van beschikbare ondersteuningspakketten in het land/regio m.b.t. verduurzaming in de vorm van een menukaart.
- Informatie en ondersteuningsdocument.
- Lokale voorbeelden benutten om anderen te inspireren.
- Makelaarsfunctie instellen: meer FTE inzetten om gemeenten te helpen met de uitvoering.
- Facilitair beheerder gemeentelijke accommodaties in de actiestand krijgen.
- GRESCO-methode toepassen (naar voorbeeld collega's energieprogramma provincie) met als doel dat sport meer op het netvlies komt bij andere beleidsterreinen.
- 0-meting om te bepalen wat de stand van zaken is.

5.4 Kansen vanuit de lokale sportakkoorden

Gemeenten zien kansen in provinciale ondersteuning op dit thema. Denk hierbij aan delen van kennis/expertise. Ze ontvangen ook graag ondersteuning bij aanvragen op het gebied van duurzaamheid.

5.5 Initiatiefnemers

Kennislab BIOR Noord, Provincie Groningen (sport- en fietsbeleid, leefbaarheid), Hanzehogeschool Instituut voor Sportstudies, Gemeente Groningen, Sport050, Gemeente Veendam, Gemeente Pekela, Noorderpoort, Alfa-college, Huis voor de Sport Groningen

6. Vitale sport- en beweegaanbieders en positieve sportcultuur

6.1 Feiten en cijfers

- In 2018 was in de provincie Groningen 27% van de inwoners van 6 jaar en ouder lid van een sportvereniging (aangesloten bij een sportbond), ten opzichte van 28% landelijk.
- Van de 6-11-jarigen is 80% lid van een sportvereniging, onder de 12-19-jarigen is dit 56%, bij de 20-34-jarigen is dit 27%, bij de 35-54-jarigen 22%, onder de 55-64-jarigen 18%, bij de 65-79-jarigen 17% en 80 jaar en ouder 7%.
- 80% van de verenigingen geeft aan in principe voldoende vrijwilligers te hebben, meer dan de helft van deze verenigingen geeft wel aan ook op zoek te zijn naar nieuwe vrijwilligers.
- 71 % van de sportverenigingen is financieel gezond. Zaitsportverenigingen ervaren hun financiële positie vaker als minder gezond dan buitensportverenigingen.
- Acht op de tien verenigingsbestuurders geven aan dat binnen hun vereniging (vrijwel) nooit grappen of opmerkingen worden gemaakt over herkomst/huidskleur.
- 78 procent van de verenigingen is (of was recent) bezig met vernieuwing of een vorm van innovatie in de vereniging.
- Bij 61 procent van de verenigingskantines is, naar inschatting van verenigingsbestuurders, het aanbod voornamelijk 'minder gezond'.
- Bij 30 procent van de sportverenigingen is het lesaanbod voor kinderen vaak of altijd gevarieerd en niet alleen gericht op de eigen tak van sport.

6.2 Ambitie

Sportaanbieders in de provincie Groningen maken het mogelijk dat er voor alle inwoners passend aanbod is dat verzorgd wordt door kwalitatief goed kader.

De lokale sportaanbieder speelt een belangrijke rol in met name de leefbaarheid van Groningse dorpen en kernen. Het is daarom van groot belang dat alle typen aanbieders van sport en bewegen toekomstbestendig zijn. De financiële en organisatorische basis wordt op orde gebracht zodat aanbieders hun vizier kunnen richten op passend aanbod/organisatievorm, die aansluit bij de wensen van de (potentiële) sporter.

Om dit doel te bereiken is het noodzakelijk dat sport- en beweegaanbieders hun financiële en organisatorische basis op orde hebben. Er wordt ingezet op een kwaliteitsimpuls van het sporttechnisch en organisatorisch kader. Waar mogelijk wordt ingezet op professionalisering van de sportaanbieders en het vergroten van het maatschappelijk ondernemerschap om zo een groei te realiseren in het aantal vitale en open sportaanbieders.

Daarnaast moet overal met plezier, veilig, eerlijk en zorgeloos gesport kunnen worden. Plezier in sport is het fundament voor een leven lang sporten en bewegen. Winnen en verliezen hoort bij de sport en dat kan leiden tot spanningen.

Uitsluiting en discriminatie gaan we tegen. Dit vraagt aandacht van iedereen en om ondersteuning van bestuurders, sportclubs, trainers, ouders en verzorgers om misstanden te voorkomen en de ondergrens te bewaken

Dit alles met als doel de jeugd langer aan de sport te binden en de kans te vergroten, dat zij op latere leeftijd actief blijven binnen een sportvereniging als sporter en als vrijwilliger.

6.3 Doelstellingen en acties

De komende periode wordt aan de volgende doelstellingen en acties gewerkt:

Sportverenigingen en -aanbieders weten waar zij terecht kunnen voor advies. Onderlinge kennisuitwisseling (sporttechnisch en bestuurlijk) wordt gefaciliteerd en gestimuleerd.

- Vaststellen wat een vitale vereniging is.
- Stappenplan maken hoe een vereniging van de uitgangssituatie naar vitale vereniging kan worden geholpen met daarbij een menukaart aan ondersteuningsmogelijkheden.
- Opstart regeling voor lokaal verenigingsadvies inrichten.
- Bestaande projecten/initiatieven ontsluiten voor zoveel mogelijk verenigingen, zodat zij hun organisatie kunnen versterken en toekomstbestendig kunnen inrichten.
- Centraal platform creëren voor verenigingen, aangaande ondersteuning en advies.
- Adviseurs Lokale Sport inzetten.
- Vindbaarheid ondersteuning vergroten.

Zichtbaarheid van sport- en beweegaanbod in directe leefomgeving van de inwoners vergroten.

- Databank sportaanbieders en hun sportaanbod realiseren, waar ook de verenigingen en inwoners met hun vragen terecht kunnen.
- Centraal platform ontwikkelen voor de provincie (koppelen met doelstelling 1: kennisbank, waar mogelijk).
- Goede voorbeelden van soortgelijke lokale platformen ophalen en delen.

Sport- en beweegaanbieders worden gestimuleerd en gefaciliteerd om kwaliteitsverbetering van technisch en bestuurlijk kader te realiseren.

- Vouchers lokale sportakkoorden optimaal inzetten/ benutten: stimuleren en informeren.
- Uitkomsten lokale sportakkoorden beoordelen op waar de gemene deler zit om te kijken waar provinciaal een "plus" gemaakt kan worden.
- Kennisbank ontwikkelen technisch/bestuurlijke/organisatorische good practices.
- Sport- en beweegaanbieders worden gestimuleerd om een professional in dienst te nemen om daarmee de kwaliteit van het aanbod en het kader te vergroten en om daarnaast invulling te geven aan hun maatschappelijk rol / ambities.

- Blauwdruk businessmodel ontwikkelen voor functie/taakstelling professional en financiering van deze functie.
- Provinciaal coördinator aanstellen voor deze lokale professional, mede als vraagbaak.

Uitgangspunten

Het ondersteunen van lokale sportaanbieder is primair een gemeentelijke aangelegenheid. De inzet van het provinciale bewegakkoord op dit thema zal erop gericht zijn om van meerwaarde te zijn op een gebied dat overkoepelend van aard is.

6.4 Kansen vanuit de lokale sportakkoorden

De meeste gemeenten starten met een lokale behoeftepeiling onder de sportaanbieders. Op basis van deze behoeftepeiling kan er gekeken worden of er thema's provinciaal opgepakt kunnen worden.

Daarnaast zien de gemeenten kansen op het gebied van provinciale kennisdeling en het elkaar informeren over trainingen/cursussen die worden aangeboden. Deelnemers van omliggende gemeenten kunnen bij elkaar aansluiten.

6.5 Initiatiefnemers

O2G2, Huis voor de Sport Groningen, HANNN, FC Groningen, Alfa-college, GroningenVitaal!, Gemeente Pekela, Gemeente Veendam.

7. Van jongs af aan vaardig in bewegen

7.1 Feiten en cijfers

- In 2017 voldeed 55% van de kinderen (4 t/m 11 jaar) aan de beweegrichtlijnen.
- Zo blijkt dat anno 2016 de meeste kinderen van 4 tot 11 jaar maar drie tot zeven uur per week buiten spelen.
- De bewegingsvaardigheid van leerlingen is in 2016 afgenomen ten opzichte van 2006 (Staat van het onderwijs, Onderwijsinspectie).
- In het dagelijks bewegen van kinderen naar school is een dalende trend zichtbaar.
- Eén op de tien jongeren voelt zich eenzaam (Gezondheidsmonitor GGD, 2019).
- Eén op de vijf jongeren in Groningen heeft een verhoogde kans op psychosociale problemen (Gezondheidsmonitor GGD, 2019).
- In klas 3 (VO) heeft één op de vijf jongeren overgewicht (Gezondheidsmonitor GGD, 2019).
- Eén op de tien jongeren voelt zich onvoldoende weerbaar, wat invloed heeft op bijvoorbeeld veerkracht.

7.2 Ambitie

Alle kinderen in de provincie Groningen leren van jongs af aan om een leven lang actief te zijn en ervaren op hun eigen niveau het plezier van sport en bewegen. Waarbij een bewegende, veilige en stimulerende omgeving van belang is.

Spelen en bewegen is minder vanzelfsprekend geworden in het dagelijks leven van kinderen. De oorzaken daarvan zijn onder andere digitalisering, verstedelijking en niet altijd voldoende toegang tot veilige speelplekken en vaak een terughoudende en voorzichtige houding van ouders en verzorgers bij het buitenspelen. Hierdoor gaan de motorische vaardigheden van kinderen sterk achteruit. Uit onderzoek blijkt dat goede motorische vaardigheden van belang zijn voor het ontwikkelen van een actieve leefstijl. We willen er voor zorgen dat meer kinderen voldoen aan de beweegrichtlijnen en dat de motorische vaardigheden toenemen.

De komende periode wordt er meer ingezet op een provinciale aanpak m.b.t. leefstijlinterventies. Te denken valt aan een provinciale JOGG-aanpak of het aanbieden van een provincie brede sporthopper. Daarnaast wordt o.a. het bestaande aanbod in kaart gebracht en een verbinding gemaakt met het thema "Duurzame sportinfrastructuur" (beweegvriendelijke omgeving) en "Inclusief sporten en bewegen".

Het is hierbij van belang dat er goede afstemming gezocht wordt met de reeds ontwikkelde lokale sportakkoorden. Er gebeurt lokaal al erg veel op dit thema. Er wordt gestart met het in kaart brengen van de lokale behoeftes. Vervolgens worden de concrete vervolgstappen bepaald.

7.3 Doelstellingen en acties

De komende periode wordt aan de volgende doelstellingen en acties gewerkt:

Provinciale aanpak ontwikkelen m.b.t. gezonde leefstijlinterventies.

- Behoeftte van jeugd in kaart brengen door middel van interviews/enquêtes.
- Bewezen effectieve interventies in kaart brengen voor gemeenten en onderwijs.
- Het aanbod van sport- en beweegactiviteiten voor jeugd/jongeren zichtbaar maken op een voor hen aanspreekbare manier (bijv. via een app of andere moderne technieken).
- Vraag en behoefte bij elkaar brengen (en hier ook ondersteuning bij kunnen krijgen).
- Onderzoeken of gemeenten aan de slag willen met de (provinciale) JOGG-aanpak. En wat is hier vervolgens voor nodig?
- Aanbieden van provincie brede sporthopper/Hibike.
- Gezonde School methodiek actiever onder de aandacht brengen bij scholen.
- Het fietsgebruik onder kinderen verder stimuleren. (Verbinding maken met armoedebeleid, mogelijk maken voor iedereen).
- Afstemming met Preventie Overleg Groningen (POG). Het Provinciaal Bewegakkoord past heel goed in de eerste twee programma lijnen "Veilig en gezond opgroeien en gezonde levensloop" en "veilige en gezonde leefomgeving".

We zorgen ervoor dat alle kinderen (met alle achterstanden) kansrijk motorisch opgroeien.

- Voorlichting voor organisaties (onderwijs, BSO, expertisecentra voor kinderen met een verstandelijke beperking) en opvoeders.
- Zorgen voor laagdrempelig en toegankelijk aanbod.
- Lokale akkoorden ondersteunen op het thema.
- CJG koppelen aan het thema.
- Langdurige programma's ontwikkelen (verlengde schooldag idee).
- Aanbod voor kinderen tot 6 jaar ontwikkelen (breed georiënteerd).

We bieden kwalitatief goed sport en beweegaanbod aan die toegankelijk is voor alle kinderen: ongeacht etniciteit, financiële-, sociale achtergrond, verstandelijke en motorische vaardigheden etc.

- Opleiden van goed kader, vakdocenten.
- Bieden van verenigingsondersteuning (stimuleren van samenwerking verenigingen voor goed aanbod jeugd).
- Inventarisatie van bestaand aanbod.
- Kinderen/ouders betrekken bij de ontwikkeling van aanbod.
- Activiteiten ontwikkelen/aanbieden voor zowel opvoeder en kind.
- Netwerk creëren; best practices delen, van elkaar leren.
- Lokale organisaties (sportaanbieders, onderwijs) wijzen op bewezen effectieve interventies.

Gemeenten en onderwijs stimuleren om de omgeving beweegvriendelijker te maken.

- Sportlocaties goed bereikbaar maken (fietsvriendelijk).
- Veilige schoolroutes ontwikkelen waar bewegen centraal staat.
- Schoolomgeving ontwikkelen die loop- en fietsvriendelijk is (die actieve mobiliteit stimuleert).
- Gemeenten en het onderwijs informeren over hoe je op creatieve wijze de omgeving kunt inrichten.

- Delen van goede voorbeelden.
- Overzicht van fondsen/subsidiemogelijkheden maken.
- Kleine activiteiten opzetten waarin klimmen, ontdekken en creativiteit centraal staat.
- Gemeenten en scholen stimuleren om natuurlijke speeltuinen/schoolpleinen te ontwikkelen.

Uitgangspunten:

De volgende uitgangspunten zijn voor de komende periode van belang: projecten dienen een bijdrage te leveren aan de gezondheid/welbevinden en/of (arbeids)perspectief van kinderen. Meedoen is belangrijker dan winnen. Organisaties die ruimte bieden voor innovatie (proeftuinen). Aandacht voor doorlopende leerlijn vaardig in bewegen. Maatwerk is belangrijk.

7.4 Kansen vanuit de lokale sportakkoorden

Gemeenten sluiten graag aan bij provinciale initiatieven. Het is van belang dat de lokale werkgroepen hierover geïnformeerd worden. Er is ook een aantal gemeenten die een provinciaal aanbod willen creëren (sporthopper).

Een aantal gemeenten heeft het voornemen om met JOGG aan de slag te gaan. Voor deze gemeenten is het van meerwaarde als er een provinciale coördinator aangesteld kan worden. Meerdere gemeenten geven aan dat er behoefte is aan een monitoringsinstrument op dit thema. Wanneer dit provinciaal opgepakt wordt en alle gemeenten maken hier gebruik van, kunnen gegevens uitgewisseld en vergeleken worden.

7.5 Initiatiefnemers

GGD Groningen, Alfa-college, GroningenVitaal!, Hanzehogeschool Instituut voor Sportstudies, Stichting Openbaar Onderwijs Marenland, Noordkwartier, UMCG, Gemeente Eemsdelta i.o., Gemeente Westerwolde, Cosis, Huis voor de Sport Groningen, HANNN, Provincie Groningen (sport-, fiets- en gezondheidsbeleid), Stichting Beatrixoord.

8. Topsport die inspireert en aandacht voor talent

8.1 Feiten en cijfers

- Noord-Nederland telt ongeveer 50 topsporters en meer dan 400 talenten.
- Er zijn 214 talenten actief bij de RTC's in de provincie Groningen.
- Er zijn RTC's in de provincie Groningen voor volleybal, basketbal, atletiek, roeien, korfbal, schaatsen en waterpolo.
- In het noorden zijn 7 topsportprogramma's en 18 talentontwikkelingsprogramma's.

8.2 Ambitie

Sporttalenten in de provincie Groningen kunnen hun talent maximaal ontplooiën dankzij een optimale sportinfrastructuur die gebaseerd is op regionale samenwerking, kennisuitwisseling en het faciliteren van behoeften van de individuele topsporter.

Talenten en/of (ex) topsporters uit de provincie worden als ambassadeur ingezet om inwoners te inspireren en enthousiasmeren

We willen de inspirerende en maatschappelijke waarde van topsport versterken. Waarbij we in de provincie Groningen het accent leggen op talentontwikkeling. Het is van belang dat talentontwikkeling gezamenlijk opgepakt wordt. Door een goede samenwerking, gezamenlijke belangenbehartiging en samen kansen benutten vergroten we onze impact. Daarnaast is het van belang dat de randvoorwaarden voor talentontwikkeling meerjarig geborgd worden. Vandaar dat de Topsportagenda Noord-Nederland als paraplu dient voor dit thema.

Topsportagenda Noord-Nederland

Het doel van het programma is doorontwikkeling van de sportinfrastructuur en ontplooiing van talenten in Noord-Nederland. Het programma richt zich op de sporten waarin een RTC of topsportorganisatie uitblinkt, maar kennis uit deze programma's kan ook benut worden voor andere sporten. Tevens heeft het programma als doel het vergroten van kennis en het versterken van de breedtesport en het verbreden van het netwerk.

Daarnaast willen we talenten en/of (ex)topsporters uit de provincie Groningen als ambassadeur inzetten. Mensen zijn niet alleen voor hun plezier actief betrokken bij topsport, maar ook om zich te kunnen identificeren met de sporter(s). Gevoelens van verbondenheid met sporthelden uit de eigen provincie kunnen bijdragen aan imitatie van uiterlijk en gedrag van de topsporters, persoonlijk welbevinden en ook trots (Topsportagenda Noord- Nederland, 2019).

8.3 Doelstellingen en acties

De komende periode wordt aan de volgende doelstellingen en acties gewerkt:

Samenwerking Groningen, Drenthe en Friesland: kennis bundelen en samenwerken waar mogelijk. Dit geldt voor zowel de sporter, de professional als de organisaties.

- Coördineren en aanjagen van de Topsportagenda Noord-Nederland.
- (Topsport)-organisaties stimuleren om aan te sluiten bij het samenwerkingsverband.
- Inhoud van de Topsportagenda delen met betrokkenen.
- Topsportorganisaties elkaar laten ontmoeten.
- Verbinding maken met aangepast sporten.
- Inventariseren welke organisaties (uit provincie Groningen) betrokken moeten zijn.

Verbeteren van de aansluiting breedtesport op topsport via talentontwikkeling.

- Verenigingen extra lessen laten aanbieden voor getalenteerde/gemotiveerde sporters.
- Coach-de-coach programma's inrichten (ook voor de breedtesport).
- Leerlijnen uit topsport vertalen naar breedtesport (via bv Huis van de Sport Groningenwebsite/databank).
- Talentdagen organiseren/talentprogramma opzetten in de regio voor middelbaar onderwijs (i.s.m. TTS).
- Talentprogramma opzetten (op basis van Athletic Skills Model), in samenwerking met Topsportclub(s).
- Onderwijs (bv Sport en Bewegen, ALO) als verbinder inzetten voor trainers in spe.
- Duidelijke richtlijnen en communicatie ontwikkelen rondom overgang van club naar RTC.
- Kleedkamersessies organiseren; topcoaches delen kennis met lokale coaches.

Talenten waar mogelijk faciliteren wat betreft onderwijs, reistijd, trainingstijden etc.

- Overleg tussen topsport en onderwijs initiëren (elkaar ontmoeten en ervaringen delen).
- Ontwikkelen checklist voor talent (wat is er te doen, waar is hulp nodig, vervoer, welke fondsen zijn er, toegankelijkheid etc.).
- Kleine, niet focussporten en aangepast sporten laten meeliften en ondersteunen.

Stimuleren van talenten en (ex) topsporters om zich als ambassadeurs in te zetten

- Platform oprichten waar (ex) topsporters en toppers in spé samenkomen (maatjesproject).
- Campagne opstarten over inspirerende waarde van topsport (in relatie tot terugdringen bewegingsarmoede).
- Contacten beheren en uitwisseling kennis van toppers en 'vragen' van talenten en/of breedtesporter(s).
- Pool van ambassadeurs opzetten.
- Ontwikkelen van (les)materiaal, clinics, ontmoetingen.
- Topsporters/talenten betrekken bij de ontwikkeling van materiaal etc.
- Scholen en talenten ondersteunen op gebied van marketing en communicatie.

Uitgangspunten:

De volgende uitgangspunten zijn voor de komende periode van belang: Topsportagenda Noord-Nederland dient als paraplu. Randvoorwaarden voor talentontwikkeling moeten meerjarig geborgd zijn. De ongeorganiseerde sport en aangepast sporten moeten ook betrokken worden.

8.4 Kansen vanuit lokale sportakkoorden

In alle lokale akkoorden wordt het thema topsport niet opgepakt. Er is wel een aantal gemeenten die lokale ambassadeurs in willen gaan zetten. Hier liggen verbindingen met de provinciale acties.

8.5 initiatiefnemers

Topsport NOORD, Stichting Beatrixoord, Noorderpoort, HANNN, FC Groningen, Topsport Talentschool Groningen (Openbaar Onderwijs Groningen), Hanzehogeschool, Provincie Groningen (sportbeleid), Gemeente Groningen, Sport050, Alfa-collega, GroningenVitaal!.

9. Organisatie

Om ervoor te zorgen dat het bewegakkoord geborgd wordt, is het belangrijk dat er goed naar de organisatiestructuur gekeken wordt. De komende periode zullen hier met meerdere partijen gesprekken over gevoerd worden. Op deze manier wordt er toegewerkt naar een gedegen en gedragen structuur. Hieronder staat een concept organisatievoorstel, die in de gesprekken meegenomen wordt.

Kopgroep

Het instellen van een kopgroep kan van meerwaarde zijn voor het proces. De kopgroep kan de vijf thema's coördineren en de voortgang monitoren. Als er budget beschikbaar gesteld wordt, kan de kopgroep ook verantwoordelijk worden voor de verdeling van het budget. De komende periode wordt bekeken of en op welke wijze dit georganiseerd kan gaan worden.

Samenstelling

De kopgroep heeft een brede samenstelling. O.a. vertegenwoordigers vanuit gemeenten, zorg, onderwijs, sport, maatschappelijke organisaties en de provincie. Het is van belang dat er organisaties in de kopgroep vertegenwoordigd zijn die met een brede blik naar de sport- en beweegsector kunnen kijken.

Rol kopgroep

- Enthousiasmeren achterban aansluiting bewegakkoord;
- Verbinding zoeken met andere initiatieven;
- Proces volgen en advies geven over aanpak/invulling;
- Bewaken afspraken en het vervolg;
- Subsidie/fondswerving voor uitvoering bewegakkoord (optioneel);
- Verdeling beschikbaar budget (optioneel);

Werkgroepen

De verschillende werkgroepen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van actiepunten binnen de vijf thema's. In de werkgroepen zijn verschillende organisaties vertegenwoordigd die allen een bijdrage leveren aan de gekozen ambitie en doelstellingen. Iedere werkgroep heeft een kartrekker (coördinerende rol). De werkgroep stemt onderling de vervolgspraken af (ontmoeten, prioriteren acties etc.).

Daarnaast zijn de werkgroepleden ook de ambassadeurs van het bewegakkoord. Zij zullen waar mogelijk andere organisaties stimuleren en enthousiasmeren om bij het bewegakkoord aan te sluiten.

Coördinator

"Wanneer het plan van iedereen is, is het van niemand". Gezien de vele partijen die betrokken zijn geweest bij de ontwikkeling en - in de toekomst - bij de uitvoering, is de grote uitdaging de samenhang en de voortgang te bewaken tussen de verschillende werkgroepen en de vele acties die beschreven staan.

Het is daarom raadzaam een coördinator aan te stellen die deze taak op zich neemt.

De coördinator zorgt er o.a. voor dat werkgroepen elkaar blijven ontmoeten, fungeert als vraagbaak voor partners, deelt nieuwe kansen en heeft contact met de kopgroep over de voortgang. De komende periode wordt de definitieve rol van de coördinator vastgesteld. Op basis van de input van de werkgroepen en na gesprekken met gemeenten wordt het volgende in ieder geval meegenomen:

- Provinciaal aanspreekpunt voor gemeenten en andere organisaties;
- Eerste aanspreekpunt kartrekkers werkgroepen en de kopgroep;
- Zorgt voor verbinding/afstemming werkgroepen;
- Verbindt lokale werkgroepen en provinciale werkgroepen;
- Coördineert/organiseert regionale (thema) bijeenkomsten;
- Coördineert monitoring en evaluatie;
- Verantwoordelijk voor communicatie;

10. Monitoring en evaluatie

Het is belangrijk dat gedurende de looptijd van het bewegakkoord de activiteiten gemonitord en geëvalueerd worden. Op deze manier kunnen ambities en/of doelstellingen mogelijk bijgesteld/aangescherpt worden. De komende periode zal er een plan van aanpak ontwikkeld worden waarin beschreven wordt op welke wijze dit ingevuld gaat worden. Doel van monitoring en evaluatie is o.a. om na meerdere jaren te kijken wat het effect is van de acties uit het akkoord. Daarnaast kan middels evaluatie ook op het proces gestuurd worden.

11. Communicatie

De ondertekening van het bewegakkoord door alle partijen is de eerste stap in het realiseren van de ambities en doelstellingen uit het bewegakkoord. Het is hierbij van belang dat er aandacht is voor ontmoeting, kennisdeling, elkaar inspireren en enthousiasmeren. Er wordt de komende periode een communicatieplan ontwikkeld waarin aandacht is voor bovenstaande punten.

12. Financiering

Er is vooral nog vanuit de Rijksoverheid geen budget beschikbaar voor het Gronings Provinciaal Bewegakkoord. Iedere werkgroep maakt, indien van toepassing, een begroting voor de te realiseren activiteiten. Er wordt verwacht dat de betrokken organisaties vervolgens met elkaar gaan kijken op welke wijze zij een bijdrage kunnen leveren. Dit kan in materiële zin/ in materieel opzicht en/of in inzet van uren.

De provincie Groningen heeft middelen beschikbaar voor de komende jaren en die zullen (onder voorbehoud van besluitvorming door Provinciale Staten) grotendeels gekoppeld worden aan het Gronings Provinciaal Bewegakkoord. De provinciale middelen dienen als ondersteuning van de uitvoering van het Bewegakkoord. Hiermee kan bijvoorbeeld een coördinator worden aangesteld.

Literatuur

- www.waarstaatjegemeente.nl
- https://sociaalplanbureau Groningen.nl/wordpress/wp-content/uploads/2019/10/SPGVisual_5opgavenGroningenA4-digitaal3.pdf
- <https://www.sportenbewegenincijfers.nl/kernindicatoren/clublidmaatschap>
- <https://www.volksgezondheidszorg.info/sport/sportopdekaart/openbaar-sport-en-beweegaanbod#node-beweegvriendelijke-omgeving-gemeente>
- Projectplan de Energieke Club
- <https://www.mulierinstituut.nl/publicaties/25492/verenigingsmonitor/>
- <https://www.mulierinstituut.nl/publicaties/websheet-sportverenigingen-in-nederland/>
- Topsport Noord (september 2019). Topsportagenda Noord-Nederland